

128
5(A-E)

128
5

संकीर्ण
पत्राणि

अथ

संकीर्ण पत्र संग्रहः।

Sankirna Patra Sangraha

कुवल्या • दोसु खंनु शा याम भिसारिकायाः ॥ धारानिपाले सह किं नुवातः श्व द्रोय मित्या तल
 रं ररास ॥ अलंकारः परिकरः साभिप्राये विशेषणे ॥ सुधांशुकलितो तं सस्मापंदरलुवः
 ॥ ४८ ॥ तं द्रुपदाकुसुमापुष्पे सिंहायुक्ते कंमधुमेवल ॥ ४९ ॥ कुर्याद्हरयां पिपिना कपा
 ठे धर्यच्युतिं केममधविनोये ॥ ५० ॥ सर्वा सुचि विधानस्य कृतघ्नस्य विनाशिनाः
 शरीरकस्यापि कृते मूढाः पापानि कुर्वते ॥ ५१ ॥ व्यासं नैवेत्तया स्थितं श्रु गणं जनी
 न कस्मी कृतो नाभौ नाभव न च्युतस्य सुमहदायं च नाना पिपि ॥ चित्रोत्तरहस्तथा र्था
 मचथं के सुत्राणि नासंगुरुर्देवत्वद्वुणवृंदवर्णनमहं कर्तुं कथं शक्नुयां ॥ ५२ ॥
 अतियजेत निजां यदि देवता मुपयतश्च्यवतो जुषते यद्यं ॥ सिति मृतैव सदे
 वतकावयं वनवता नवता किमहिमहि दुहा ॥ ५३ ॥ साभिप्राये विशेषेण लुपयेत्

रम्यं विनोक्तिः सापि कथ्यते ॥ विना खलैर्विभाषेण न जैदभवतः समा ॥ ४३ ॥ अविष्ट
 तेशशि नितमस्मासुच्यमानेव नात्रिर्नेशस्याचिह्नतपुजद्वयि न्न सुविष्टधृता ॥ ४४ ॥
 मोहेनातर्वनतुनुरियं लक्ष्यते मुक्तकल्पागंगानोधः पतनकुलुषाश्रुतीव प्रसादा ॥ ४५ ॥
 समो लोक्तिः परिस्फूर्तिः प्रस्तुते प्रस्तुते प्रस्तुतस्य चेत् ॥ अयमेदीमुखं पश्यतस्तु व
 तिचंद्रमा ॥ ४६ ॥ व्यावलाकुचमानमाकुलंकचं व्यालोलहावावलीप्रं रक्कुडल
 शोभिगंडयुलं प्रस्वेदिवकांबुजं ॥ शम्भुदत्तकरप्रहारमधिकश्च संरसादेतया यस्मा
 लंकदुकसादनं सुभगया संसेव्यसेतलकली ॥ ४७ ॥ पुनायत्रस्तोतः पुलिनमधुनात
 वसरितां विपर्यसंयातोद्यविनविरलभावः क्षितिनुहां ॥ बहोदृष्टं कालादपरमिव
 मन्येव नमिदं निवेशः शैलानां तदिमिति बुद्धिं ददयति ॥ ४८ ॥ निरीक्ष्य विद्युत्तयने पय

२५१

१०४

कुवल्या ० निशिलीसुरवाः स्मरधत्तुर्मुक्तास्तथामामपि ॥ कान्तापादतत्काहतिस्त्वमुदेतद्वममाया
वयोः सर्वेतुल्यमशोककेवलमहंधात्रासशोकः कृतः ॥ ६६ ॥ दृढतननिबध्मुष्टेः कोश
निषूणस्यसहजमलिनस्य ॥ कृपणस्यरूपाणस्यचकेवलमोकाततोभेदः ॥ ३० ॥ सहो
क्तिः सहभावश्चेद्भासतेजनरंजनः ॥ दिगंतमगमत्तस्यकीर्तिः प्रत्यर्थिमिः सह ॥ ३० ॥
चायासंश्र्लेयेतलंविटपिनांश्रंतेवपांथेसमंमूलंयानिसनोजलस्यजडलाग्लाने
वमनिःस्पह ॥ ३१ ॥ अचामस्यहिमांशुरपः सप्येवलोकैः समंनिद्रागर्भगृहंसहप्रवि
शतिक्लांतेवकांताजनैः ॥ ३२ ॥ विनोक्तिः ~~अविनाश~~ अदिनाशकिंचित्प्रस्तुतही
नमुच्यते ॥ विद्यादद्यापिसावद्याविनाविनयसंपदं ॥ ३३ ॥ यश्चरामंनयस्यतुयंच
रामेनपश्यति ॥ निंदितः सभवेत्लोकेस्वामाप्यनंविगृहीते ॥ ३४ ॥ तत्रेत्किंचिदिना

२ ण

अंघ्रिदंडो हरेर्ध्वमुखस्तितो बलिनिग्रहे ॥ विधिर्विश्वपद्मस्य नालदंडो मुदेस्तुवः ॥ २८ ॥
ज्योत्स्नाभस्मधुर्वधवत्विभ्रतीतानकास्थीन्यंतर्धानव्यसनसिकागत्रिकापालिकीयां
दीपाद्दीपंभ्रमतिरध्वनिदधती चंद्रमुद्राकपालेन्यस्तंस्थिंजनपरिमलंलांघनस्यचलेन
॥ २९ ॥ ॥ अपरां बोधनं प्राहुः क्रियया सत्सदर्थयोः ॥ नश्येदाजविरोधीति क्षीणं चंद्रोदये तमः
॥ ३० ॥ ॥ उदयजेव सवितां पश्येत्पश्यति प्रियं ॥ विभावयत्समृद्धीनां फलं सुहृदनुग्रहं ॥ ३१ ॥
यैव उन्नतं पदमवाप्य योर्लघुर्हस्तपतेदिति ध्रुवं ॥ शैलशेखरगतः पुष्करगोमंदमातुलधुतः
पतत्यधः ॥ ३२ ॥ ॥ चूडामृण्मिपदेधत्ते यो देवं विमागतं ॥ सतां कार्यं तिथेयीति बोधय
नृग्रहमेधिनः ॥ ॥ अतिरेको विशेषश्चेदुपमा नोपमेययोः ॥ शैलाद्वोन्नताः संतः किंप्र
कृतिकोमलाः ॥ ३३ ॥ ॥ पल्लवतः कल्पतगोत्रेषु विशेषः कनस्यते वीत ॥ पूषयति कर्णमेकः
परस्तु कर्णंति रस्कुनुते ॥ ३४ ॥ रत्नस्तनूवपल्लवेन ह्रमपि स्लाच्यो प्रियाया गुणे स्तामायां

त्रिशुभरपञ्च

यश्च निबं परशुनायश्चैनं मधुसर्पिणा ॥ यश्चैनं गंधमाल्याद्यैः सर्वस्य कटुरेव सः
 ॥१०॥ गुणोत्कृष्टैः समीकृत्य वचो न्यातुल्ययोगिता ॥ लोकपालो यमः पार्श्वी श्री
 दः शक्रो भवानपि ॥२॥ संगतानि मृगाक्षीणां तडिद्वित्सितां न्यपि ॥ क्षणद्वयं न
 तिष्ठंति च नारद्व्यपि स्वयं ॥३॥ सिद्धिः रव्यातेषु चेन्नाम कीर्त्यते तुल्यतोक्तये
 ॥ युवामेह विख्यातोत्वं बलैर्जलधिर्जले ॥४॥ वदंति धर्मावर्ण्यानां धर्मैक्यं दीप
 कं विद्या ॥ मदेन मातिकलभः प्रतापेन महीपतिः ॥५॥ मणिः शाणो लूढः समर
 विजयी हेति दलितो मदक्षीणो नागः सरदिरितः श्यामपुलिनाः कला घोषः श्वंद्रः सु स
 रतमृदिता बलवनिता तनिम्ना शोभंते गलितविभवाश्चार्थिषु नृपाः ॥६॥ सुव

कुव० याने० पापुष्पां दधिर्वैचिचंति पुरुषास्त्रयः॥ शुश्रूकृतविद्यश्च योवाजानातिसेवितुं॥ ७॥
 त्रिविधं दीपकावृत्तौ सवेदावृत्तिर्दीपिके॥ वर्षत्येबुदमात्मेयं वर्षं त्यपावरीर्वरी॥ ८॥
 उन्मीलंति कदंबानि स्फुटंति कुटजोद्गमाः॥ माद्यंति चातकास्तृप्ता माद्यंति च शिखा
 वलाः॥ ९॥ उत्कंठयति मेघानां मालावर्गकलापिनां॥ मृनां चोत्कंठयत्यद्यमान
 समकरध्वजः॥ १०॥ शमयति जलधरधाराचातकयूनां तृषंचिरोपनतां॥
 क्षपयति च वधूचैलौ न जलधारायु कामिनां प्रवासनुचिं॥ ११॥ वदनेन निर्जितं
 तव निलीयते चंद्रबिंबमंबुधरे॥ अविंदमपि सुंदरि निलीयते पाथसाधूरे॥ १२॥
 वाक्ययोरेकसामान्यप्रतिवस्तूपमाता॥ लापेन भ्राजते सूरः शूरश्चापेन राजते॥ १३॥
 स्थिता शैली गुणवला खलबुद्ध्या न बाध्यते॥ रत्नदीपस्य हि शिरवा वायवापिनना

म

रयते॥ १४॥ तवामृतस्यंदिनि पादपंकजे निवेशितात्मा कथमन्यदिच्छति॥ स्थितेन विंदे मक
 रंदनिर्भनेन मधुव्रतोने क्षुनकं हि व्रीक्षते॥ १५॥ विद्वानेव हि ज्ञानातिविद्वज्जनपरिश्रमं॥ न
 हि बंध्या विज्ञानातिगुर्वप्रसवदनां॥ १६॥ यदिसति गुणाः पुंसां विकस्येव ते स्वयं॥ न
 हि कस्तूरिका मोदः शपथेन विभाष्यते॥ १७॥ चित्खिंबप्रतिबित्त्वं दृष्टं तत्सदलं कृतिः॥
 त्वमेव कीर्तिमा राजन् विधुरे वहि किंतिमान्॥ १८॥ कामेनृपाः संतुष्टास्तु शोभ्येन
 जन्वती माहुर्ननेन मूर्तिं॥ नक्षत्रताराग्रहसंकुलापि ज्योतिष्मती चंद्रमसेव रात्रिः॥ १९॥
 देवी वाचमुपासते हि बहवः सानंतु सारस्वतं ज्ञानी ते नितनामसौ गुणकुलकिशोर्मु
 राहिकविः॥ अब्धिरलं छित एव वाननमटेः किं त्वस्य गंभीरता माता माता कृतिमग्न
 पीवनतनुर्ज्ञानातिमथाचलः॥ २०॥ कृतं च गवां भिमुखं मनस्त्वया किमन्यदेवं निहत

कुवलयान-श्वनोद्विषः॥ तमांसितिष्ठंतिहि तावदंशुमानया चदायात्युदयादिमौलितं॥२१॥ वाक्य
 र्थयोः सद्गुणयोर्नैयारोपो निदर्शना॥ यदातुः सौम्यतासेवपूजैर्दोरकलंकता॥२२॥ अन
 ग्यनुदितकलेशवशानीनमुदितंस्थलेभामवनोपितं सुचिरमूषरेवर्षितं॥ श्वपुच्छमेवना
 मितं बधिरकर्णजापः कलौ धृतो धमुखदर्यणो यदबुधोजनः सवितः॥२३॥ पदार्थवृत्ति
 या-मयेके वदंतीति दर्शना॥ त्वन्नेत्रयुगलं धत्ते लीलां नीलां बुज्जमनोः॥२४॥ ॥ वि
 येगु गौडनारीणां योगैस्तले पांडिमां अदृश्यत सरवर्ज्जुशमं जनीगर्भरेणुषु॥२५॥ ॥
 त्वसति शिवदातर्यस्मदर्थितं नाना मितनमनुसरंतो दर्शयंतो र्थिमुद्रं॥ चरमे च
 रणधातैर्दुग्धदोग्धुकामाः कलसमनुसरामः कामधेनोः स्थितायां॥२६॥ ॥ नाज
 सेवामनुष्णाणामसिधारावलेहनं॥ पंचतनपरिचंगोयालीवदनचुबने॥२७॥ ॥

त्रिशुभरपर्व

यश्च निबं परशुनायश्चैनं मधुसर्पिणा॥ यश्चैनं गंधमाल्याद्यैः सर्वस्य कटुरेव सः
 ॥१॥ गुणोत्कृष्टैः समीकृत्य वचो न्यातुल्ययोगिता॥ लोकपालो यमः पार्श्वी श्री
 दः शक्रो भवानपि॥२॥ संगतानि मृगाक्षीणां तडिद्वित्सितां न्यपि॥ क्षणद्वयं न
 तिष्ठंति च नारद्व्यपि स्वयं॥३॥ सिद्धिः रव्यातेषु चेन्नाम कीर्त्यते तुल्यतोक्तये
 ॥ युवामेह विख्यातो बलैर्जलधिर्जलैः॥४॥ वदंति वप्यावप्यानां धर्मे क्यं दीप
 कं विधा॥ मदेन मातिकलसः प्रतापेन महीपतिः॥५॥ मणिः शाणो लूढः समर
 विजयी हेति दलितो मदक्षीणो नागः शरक्षिरितः श्यानपुलिनाः कलावोषः श्वेदः सु स
 रतमृदिता बलवनिता तनिम्ना शोभंते गलितविभवाश्चार्थिषु नृपाः॥६॥ सुव

कु० नंदसू० ॥ चंद्रसंदर्शयामानमथवास्तिप्रियामुखं ॥ ६ ॥ साहित्यपाथोनिधिमंथनोत्थं कर्णामृतं
 रक्षतहेकवीरः ॥ यत्तस्यैतस्यादुवलुंठनायकार्थचोनाः प्रशुणीभवन्ति ॥ ७ ॥ गणक
 सुसर्वेयदिवापथेच्छनास्तिक्षितिकापिकवीश्वराणां ॥ रत्नेषु लुप्तेषु बहुषमर्सेरद्या
नद्या पिरत्नाकनएवसिंधुः ॥ ८ ॥ निषेधाभासमाक्षेपंबुधाः केचनमुच्यते ॥ ना
 हंदूतीतनोस्तापस्तस्याः कालानलोपमः ॥ ९ ॥ नरेन्द्रमौलेनवयंराजसंदेशहाविणः
 ॥ जगत्कुटुंबिनः स्तेद्यनरात्रुः कश्चिदीक्ष्यते ॥ १० ॥ आक्षेपोऽयोविधौ व्यक्ते निषेधे च
 तिरोहिते ॥ गच्छगच्छसिचेत्कांततत्रैवस्याज्जनिर्ममः ॥ ११ ॥ नचिनंममतापायत
 वयात्रासविष्यति ॥ यदियास्यसियातव्यमलमाशंक्युयाविते ॥ १२ ॥ असिचेविनो
 धस्यविरोधाभाससृष्यते ॥ विनापितन्निहानेणवक्षो जीतबहारिणो ॥ १३ ॥ प्रती

मा २

पक्षैरिवकिततोमियाविरुध्यधर्मेनविभेदतोस्तिता ॥ अमित्रनिदोजसासयद्विचा
 रद्वकारद्वगच्छुवर्तत ॥ १४ ॥ विभावनाविनापिस्यात्कारणं कार्यजनमेव ॥ अयत्ना
 क्षारसासिक्तं तच्च नणद्वयं ॥ १५ ॥ अपीतक्षीबकादंबमसंमृष्टामलावरं ॥ अप्रसू
 दितरूक्ष्मां बुजगदासीमोहरं ॥ १६ ॥ वरतनुकवरीविधायिनासुरागिनरवेनरेन
 दवाणिना ॥ अपचितकुसुमापिवल्लीसमजनिवृत्तनिलीनषट्पदा ॥ १७ ॥ हेतू
 नामसमग्रत्वे कार्योत्पत्तिः असामता ॥ अस्त्रैरतीक्ष्णसुलभैर्जगज्जयतिमम
 थः ॥ १८ ॥ उद्यानमारुतो धृताः श्रुतचंपकरेणवः ॥ उदस्रयंतिलिपांथानामस्य
 शंतोविलोचने ॥ १९ ॥ कार्योत्पत्तिस्तृतीयास्यास्तस्यपिप्रतिबंधके ॥ नंदानेव
 तेनाजनदशसिमुजगमाः ॥ २० ॥ चित्रतपतिनाजेद्रप्रतापतपनस्तवा ॥ अना

कु० यानं तपत्रमुत्सृज्य सातपत्रं द्विषद्वलं ॥२१॥ अकारणात् कार्यजनमचतुर्थं स्याद्विभावना ॥ शीता दम्भक०
 दीणानि नादोयं मुदेति महद्वदुतं ॥२२॥ विरुध्य कार्यसंपत्तिदृष्टा काचिद्विभावना ॥ शीता
 युक् स्थास्तन्वीहितसंतापयंतितं ॥२३॥ उदिते कुमारसूर्ये कुवलं मुलुसतिमातिन
 सत्रं ॥ मुकुलीभवन्ति वित्रं परराजकुमारपाणिपद्मानि ॥२४॥ अविवेकि कुचद्वंद्वं तु
 नाम जगद्वयं ॥ श्रुतिप्रणयिनो रक्ष्यो रयुक्तं जनमारणं ॥२५॥ कार्यात्कारणजन्मा
 पिदृष्टा काचिद्विभावना ॥ यशःपयोराशिरभूत्करकीप्लुतरोत्सवि ॥२६॥ जातालतादि
 शैले जालुलतायां न जायते शैलः ॥ संप्रतिसद्विपरीतं कनकलतायां गिरिद्वयं
 जातं ॥२७॥ कार्याजनिर्विशेषोक्तिः सति पुष्कलकारणे ॥ हृदि स्नेहक्षयो ना
 भूस्मरदीपे ज्वलस्यपि ॥२८॥ अनुरागवती संध्यादिव सस्तत्पुःसरः ॥

शिशुधरवर्मा

सावर

सियमप्रस्तुते वात्रमृगवृत्तिः प्रशस्यते ॥ राजानुवर्तनकेशनिर्विण्णेन मस्विना ॥२९॥ शिख
 रिणिकलुनाम कियच्चिरं किमभिधानमैकरोत्तपः ॥ तरुणियेन तवाधरपाटलं दशवि
 विंबफलं शुक्लावकः ॥३०॥ निंदाया निंदया व्यक्तिर्जनिंदेति गीयते ॥ विधे सनिं
 द्योयस्ते प्रागेकमेव रक्षिरः ॥३१॥ विधिरेव विशेषगर्हणीयः करटत्वं रटकस्तवा
 मराधः ॥ सहकारतरो च कारयस्ते सह वा संसरलेन को किलेन ॥३२॥ लावण्यद
 विणययो न गणितः केशो महानर्जितः स्वच्छंदं चरतो जनस्य हृदये चिंताञ्चरो
 निर्मितः ॥ एषापि स्वगुणानुरूपरमणाभावाद्वा कीहता को र्थश्चेतसि वैधव्य
 विनिहितस्तन्वीमिमां तन्वता ॥३३॥ औक्षेपः स्वयमुक्तस्य प्रतिषेधो विचारणा

२ ति

अहोदैवगतिश्चित्रा तथापि न समागमः ॥ २९ ॥ असंभवो र्थनिष्पत्तेरसंभाव्यत्ववर्णनं ॥ के
वेदगोपशिशुकः शैलमुत्पादयेदि ॥ ३० ॥ अथैवामेको निलयइति रत्नाकरइति श्रितो
स्माभिसूक्ष्मातरलितमनो निजलनिधिः ॥ कएवं जानीतनिजकरपुटीकोटशंगतं
क्षणादेनंताम्यतिमिमकरभापास्यति मुनिः ॥ ३१ ॥ विरुध्यमिन्तदशित्वं कार्यहेतु
रसंगतिः ॥ विषजलधरैः पीतमूर्च्छिताः पथि कांगनाः ॥ ३२ ॥ अहो खलु गुजंगस्य वि
चित्रोयं वधक्रमः ॥ अन्यस्य दशातिश्रोत्रमन्यः प्राणैर्विद्युज्यते ॥ ३३ ॥ अजस्रमारोह
सिद्धरदीर्घीसंकल्पसोपानतलितदीयां ॥ स्वासात्सवर्षत्यधिकं पुनर्यथ्यानात्तव
च नमयतामवाप्य ॥ ३४ ॥ भूचापवल्ली सुमुखी यावन्तयति वक्रतां ॥ तावत्तटाक्षवि
शिख्यैर्भिद्यते हृदयं मम ॥ ३५ ॥ अन्यत्र करणीयस्य ततो न्यत्र कतिश्च सा ॥ अन्यस्तु त्वं

कु० लयानं वृत्तस्य तद्विरुध्य कति श्रुतम् ॥ ३६ ॥ अपारिजाता वसुधा चिकीर्षधा तथा रुधा ॥ गो दंष्ट्रक
त्रोधारप्रवृत्तो हि गोत्रोद्देशपुराकोरो ॥ ३७ ॥ त्वस्वङ्गस्वडितसपत्नविलासिनीनां
मूषाभयमिनवा सुवनेकवीर ॥ नेत्रेषु कंकणमयोरुपपन्नवल्ली चोलेन्द्रसिम्ह
तिलकं करपल्लवेषू ॥ ३८ ॥ मोहं जगत्रयमुवापनेतुमतदादायरूपस्थितेश्वर
देहजाजां ॥ निःसीमकांतिरसनीरधिना तु नेवमोहं प्रवर्धयत्सिमुग्धविलासि
नीनां ॥ ३९ ॥ विषमं वर्णितेयत्र घटनानतुरूपयोः ॥ केयं शिरीषमृदंगी कता वन्मदन
ज्वरः ॥ ४० ॥ अमिलषसि यदोदोक्कलक्ष्मीमृगाक्ष्याः पुनरपि स रुदधौ मत्त
संक्षालयोंकं सुविमलमथ विंबं पारिजातप्रसूनैः सुरमयवदनो चेत्वं कृतस्यासु
खक ॥ ४१ ॥ विरूपकार्यस्योत्तिरपरं विषमं मतं ॥ कीर्तिं प्रसूते धवलाश्यातवक्

कुव० मा० द०

खलु

। तय

खेतवपुनस्तिलकचलेन॥ तत्रापि कल्पितु सितनि कले करेखानार्यः समाश्रितजनं हि
कले कयंति॥ ४९॥ शायोप्यदृष्टतनयानपमशोभे सानुग्रहो भगवता मयि पातितो
यं॥ कथां दहन्त विक्षितिमिधनेधो बीजप्ररोहजननी दहनः करोति॥ ५०॥ तं प्रति
प्रेषिता दूती तस्मिन्नेव लयंगता॥ सरयः पश्यतमो ह्यप्यमेविषाकं वा विधेरसु॥ ५१॥
नपुंसकमिति ज्ञात्वा तां प्रतिप्रेषितं मनः॥ तत्तु तत्रैव रमते हताः पाणिनो निवयं॥ ५२॥
भातुर्निशासु भवदंघ्रिमयूखशोभा लोभात्प्रताप्य किरणोत्करमात्रभाते॥ तत्रोद्धृते
हुतवहाक्षणलुप्त रागे तापं भजतनुदिनं सहि मंदतापः॥ ५३॥ त्वदं क्रसाम्यमयमंबुजको
शमुद्राभंगतैस्तुभुममित्रकरोपकृत्या लब्ध्वापि पर्वणि विधुः क्रमहीयमानः शंसत्य

नीत्युपचितां श्रियमाशुनाशं॥ ५४॥ बल्लालक्षोपि पातु त्वदहितनगरे संच्रवंती कि
ताती नत्नान्यादय कीर्णां सुरतस्वदिनां गात्रशंका कुलांगी॥ क्षित्वा श्रीरवंदुर्बुतदुपरि
तुकुली भूतनेत्राधमं तीश्वातामोदप्रसक्तैर्मधुमशंकां कुरोती॥ ५५॥ समस्यादुर्बुतं
नयत्रद्वयोरप्यनुपययोः॥ स्वातुरूपं कृतसमदारेण कुचमंडलं॥ ५६॥ कोमुदीवतुहि
नां शुभं जाह्नवी शशि रवंदमंडनं॥ पश्य कीर्तिननुपमाश्रिता त्वां विभाति नवसं
हभूषते॥ ५७॥ चित्रं चित्रं बलबलमहच्चित्रमेतद्विचित्रं जातो दैवा दुचितघटना सं
विधाता विधाता॥ ५८॥ यत्तिं बानां पणिनलफलस्फीतिना स्वादनीयाय त्रेतस्याः क
वलनकलाकोविदः का कलोकः॥ ५९॥ सारूप्यमपि कर्षस्य कारणेन समं विदुः॥ नीच
प्रवणतालक्ष्मी जलजायास्तवोचिता॥ ६०॥

धुकरपटलै

12.8
5 (A)

कुवलयानन्दविरचितः ।

पाणिका ॥ ४२ ॥ विरनिष्टस्याप्येवा सिद्धिं न हि सार्थं समुद्यमात् ॥ सध्या शयति
मेज्जुषां दृष्ट्वा युस्तनसक्षितः ॥ ४३ ॥ गोपाल इति कृत्स्नं प्रचुरक्षीरवाधया ॥ श्रितो मा
तृस्तनक्षीरं मप्यस्त्वयं च यारुतं ॥ ४४ ॥ दिवि प्रितवतः श्वेदः सिंहिके यमयाद्भुवि ॥
राशस्य पश्यतः च गिमा श्रयस्य ततो मयं ॥ ४५ ॥ दिधक्षन्मारुतेर्गलं तमादीप्य दशान
नः ॥ आत्मीयस्य पुरस्येव सद्यो दहनमन्वभूत् ॥ ४६ ॥ यस्मात्तपत्रसि केसरसीरुहस्य किं वी
जमर्पयितुमिच्छसि वापि काया ॥ कालः कलिर्जगदिदं न रुज्जमसे स्थित्वा हरिष्यति मुख
स्य तवैव लक्ष्मी ॥ ४७ ॥ शिवो नो सिद्धुर्न शैलं विष्णुमो वयमिति वदत्सु शिथिलसु जः ॥ सर
सुमवित बाहुषु गोषु हसन् हरिर्जयति ॥ ४८ ॥ लोके कलकमपहा तुमयं मृगां को जातेषु

भर्ति। हस्ते। अयसी। अंतः। देवेषु। निः। भ्रविः। वज्रं। १०। आः। हितं। तेन। वृत्राणि।
जिघ्रते। तिग्मे। १। आयुधं। रक्षिः। उयः। जलपः। भेषजः। पथः। एकः। पीपाय। १२४
तस्करः। यथा। एषः। वेदानिः। धीनं। त्रीणि। एकः। उरुः। गायः। विचक्रमे। यत्र। ५
देवासः। मदंति। विः। भिः। द्वा। चरतः। एकया। सह। प्र। प्रवासाः। इव। वसतः।
मदः। द्वा। चक्राते इति। उपमा। दिवि। संः। राजा। सर्पिरासुती इति सर्पिः।
आसुती। अर्चंतः। एके। महि। साम। मन्वता तेन। सूर्यं। अरोचयन्। इ
नहि। वः। आस्ति। अर्भकः। देवासः। न। कुमारकः। विरंचे। सतः। महंतः। इ
ति। स्तुतासः। असथ। रिशादसः। यो। स्तु। त्रयः। च। त्रिंशत्। च। मनोः।
देवाः। यज्ञियासः। तेनः। नाध्वं। ते। अचता। ते। ऊं इति। नः। अधि। वोचता।
मा। नः। पथः। पित्र्यात्। मानवात्। अधि। दूरं। नेष्टा पराः। वतः। ये देवासः।

इहा लूनः विश्वे विश्वानराः उता अस्मत्पुत्रः शर्मः सः प्रथः गवेः अश्वः
 या यछनः ३७ यः यजातिः यजाते इत्तः सुनवत्तः चः पचातिः
 चः ब्रह्मा इत्तः इन्द्रस्यः चाकनत्तः पुरोकाशः यः अस्मे सोमः रस्ते
 आः शिरः पातः इत्तः शक्रः अहसः तस्यः दुःमानः असत्तः रथः
 देवः जूतः सः सुश्रवत्तः विश्वा वन्चन्तः अमित्रियाः अस्याः प्रजाः वती
 गृहे असश्चन्ती दिवेः दिवेः इका धेनुः मती दुहे या दंयती इति दंयती
 सः मनसा सुनुतः आ चः धावतः देवासः नित्यया आः शिरा
 ३८ प्रतिः प्राश व्यान् इत्तः सम्यं चः बर्हिः आशाते इति
 ना ता वाजेषु वायतः न देवानो अपि कृतः सुमतिना

जुष्टुक्षतः श्रवः बृहत्तः विवासतः पुत्रिणा ता कुमारि
 णा विश्वः आयुः वि अश्रुतः उभा हिरण्यः पेशसा वी
 ति होत्रा कृत द्वस्त इति कृतत्तः वस्तः दशस्येता अमृताय
 के सं उधः रोमशः हतः देवेषु कृणुतः दुवः ० वृणी
 महे नदीना आ विष्मो स चाः भुवः ३९ आ एतुः पू
 षा रयिः भगः स्वस्ति सर्वधातमः उरुः अध्वा स्व
 स्तये अरमतिः अनर्चणः विश्वः देवस्य मनसा आदि
 सानो अनेहः इत्तः यथा नः मित्रः अर्यमा वरुणः सं

ति। गोपाः। सुः गाः। सतस्य। पंथाः। गिरा। देवं। इके।
 वस्त्रना। सपयंतः। पुरुः प्रियं। मित्रं। न। क्षेत्रः साधसं। मरुता
 देवः वतः। रथः। श्वरः। वा। एतः स्का कास्का। वित्तादेवानां। यः। इत्ता मनः।
 यजमानः। इयक्षाति। अभि। इत्ता अयज्वनः। भुवत्ता न। यजमान। रिष्य
 सि। न। सुन्वात। न। देवयो इति देवः यो। न। नकिः। तां कर्मणा। नरात्ता नाप।
 योषत्ता न। योषति। न। असत्ता अत्र। सुः वीर्यं। उत। त्यत्ता आशुः
 अरुव्यं। ॥ ४० ॥ ॥ इति सग्वेदसंहितायां षष्ठाष्टके द्वितीयः
 पदध्यायः समाप्तः ॥ ७ ॥ श्रीविजयादुर्गापूज्यस्तु ॥ गजानन ॥

भर्ति। हस्ते। अयसी। अंतः। देवेषु। निः। भ्रविः। वज्रं। ॥ आः। हितं। तेन। वृत्राणि। 128
 जिघ्रते। तिग्मं। ॥ आयुधं। रश्मिः। उयः। जलापः। भेषजः। पथः। एकः। पीपाय। 5
 तस्करः। यथा। एषः। वेदानिः। धीनां। त्रीणि। एकः। उरुः। गायः। विचक्रमे। यत्र।
 देवासः। मदति। विः। भिः। द्वा। चरतः। एकया। सह। प्र। प्रवासाः। देव। वसतः।
 मदः। द्वा। चक्राते इति। उपमा। दिवि। संः। राजा। सर्पिः। सती इति सर्पिः।
 आसती। अर्चतः। एके। महि। साम। मन्वता तेन। स्तूर्यं। अरोचयन् २६
 नहि। वः। आस्ति। जर्भकः। देवासः। न। कुमारकः। विरवे। मतः। महोतः। इ
 ता इति। स्तुतासः। असथ। रिशादसः। यो। स्त्रा। नयः। च। त्रिंशत्ता। च। मनो।
 देवाः। यज्ञियासः। तेनः। नाध्वं। ते। अवता। ते। ऊं इति। नः। अधि। वोचता
 मा। नः। पथः। पित्र्यात्ता। मानवात्ता। अधि। हरे। नेष्टा। पराः। वतः। ये देवासः।

अथितयसंकरः॥ एवमन्यत्राद्यदाहरणोत्तराण्युहनि॥ अमुं कुवलयानंदमकरोदयदीक्षितः॥ नियोगाहं कठपेतेन स्तुत्याधिकपानिधेः॥
 चंद्रालिको विजयतेशारदागमसंभवः॥ हृद्यः कुवलयानंदो यत्र सादादृश्यः॥ ॥ इतीश्रमे हृतचार्यश्रीरसरहाजकुलजलधिको
 स्तुतसश्रीरंगराजाध्वरीद्विवरदसूनोरथदीक्षितस्य कृतिः कुवलयानंदः समाप्तः॥ ॥ ७॥ ॥ उपमा१ अनन्वयः २ उपमेयोपमा ३
 प्रतीपा ४ रूपक ५ परिणाम ६ नुस्तरक ७ स्मृति ८ स्त्राति ९ ससंदेह १० अपनुति ११ उत्प्रेक्षा १२ अतिशयोक्ति १३ तुल्ययोगितो दीपक १४ आद्यति
 दीपक १५ प्रतिवस्तूपमा १६ वृष्टांता १७ निदर्शना १८ व्यतिरेक १९ सहेक्ति २० विनेक्ति २१ समासेक्ति २२ परिकर २३ परिकरांकर २४ श्लेष २५
 अप्रस्तुतप्रशंसा २६ प्रस्तुतं कुर २७ पर्यायो २८ व्याज रक्ति २९ व्याजनिंदा ३० आक्षेपा ३१ विरोधासास ३२ विसाविना ३३ विशेषोक्तिः ३४
 असंसवा ३५ असंगति ३६ विषम ३७ पर्यायोक्तिः ३८ सम ३९ विमिश्र ४० अधिक ४१ अल्प ४२ अमोक्ष ४३ विशेषः ४४ व्याघातः ४५ का
 णमाला ४६ एकोवली ४७ मालादीपक ४८ सारः ४९ यथासंख्य ५० पर्यायः ५१ परिवृत्तिः ५२ परिसंख्या ५३ विकल्पः ५४ समुच्चयः ५५ का
 रकरीपक ५६ समाधिः ५७ प्रत्यनीक ५८ काव्याधिपतिः ५९ काव्यातिगं ६० अर्थांतरमासः ६१ विकल्परः ६२ प्रौढोक्तिः ६३ संभावना ६४ मिथ्या
 ध्वनिसिद्धिः ६५ ललितं ६६ ग्रहणं ६७ विषादनं ६८ उद्भासः ६९ अवज्ञा ७० अनुज्ञा ७१ लेशः ७२ मुद्रा ७३ रतावली ७४ तदुण ७५ पूर्वकप ७६ अ
 तदुण ७७ अनुगुण ७८ मीलितं ७९ सामान्यं ८० उन्मीलितः ८१ विशेषकः ८२ गूढोत्तरं ८३ चित्रं ८४ सूक्ष्मं ८५ पिहितं ८६ व्याजोक्तिः
 गूढोक्तिः ८७ विवृतोक्तिः ८८ पुक्तिः ८९ लोकोक्तिः ९० छेकोक्तिः ९१ वक्तोक्तिः ९२ स्वभावोक्तिः ९३ भाविकं ९४ उदात्तं ९५ असुक्तिः ९६

॥५३॥

नियुक्तिः ८७ प्रतिषेधः ८८ विधिः ८९ हेतुः ९० ॥ इत्यंशतमलंकारालक्षयित्वानेदं शिनाः ॥ प्राचामाधुनिकानां च मतान्यालोच्य यत्नतः ॥ १ ॥
एवं पंचदशान्या नप्यलंकारान्विदुर्बुधाः ॥ यथा ॥ १ सवान् १ प्रेयः २ उज्ज्वल ३ समाहितं ४ भावोदयः ५ भावसंधिः ६ भावशबलता ७ प्र
सन्नं अनुमानं ८ उपमानं ९ शब्दः १० अर्थपतिः ११ अनुपलब्धिः १२ संभवः १३ ऐतिह्यं १४ चत्वारो रसवस्त्रेय उज्ज्वल समाहितं ॥
भावस्योदयः संधिः शबलत्वमिति त्रयः ॥ अष्टौ प्रमाणा लंकाराः प्रत्यक्षप्रभुरथाः क्रमात् संसृष्टः संकरः इति कुवत्तमानं प्रकरणं कृतम् ॥

॥ यो धर्मा यो धने विद्याद्वार्या भाग्यविपर्यये ॥ मित्रमापदिजानीयात्पुत्रं

रूपकलक्षणं चेद्विभाषापत्रे १० ॥ उपान्तोर्विवा विनिश्चयिष्यते च कर्मणि ॥ ११ ॥
दत्ताद्रूपान्यतरत्वरूपकं मितितु निष्कर्षः ॥ एतत्पतात्पर्यकननं तथापि उपमानतावच्छेदक रूपेणाभेदभान एव ज
भेदरूपैकत्वं ॥ तत्त्वार्यकारित्वादि रूपेण अभेदभाने तु ताद्रूप्यरूपक मितितेतास्यर्थः ॥
इक्षारमात्मथमासर्वणिपर्वणियथारसविशेषः ॥ तद्वत्स ज्ञानमेत्री विपरीतानां तु विपरीता ११ ॥

[illegible]

उत्तरे एकोदशः ॥

37

अधरेदयंदेयं २

323

उत्तरोत्तरं च यद्विषयः

अ ५ अ

अधाराधरेचतुष्टय

आ. इ. औ.

इसुरादिचतुष्टय

अधुना राय रमेष्ट

उत्तरा?

अ इ उ ए ओ अ

अध्याः

आ ई उ ए ओ अः

इसका दि द यं

$\frac{37}{2} = 18 \text{ R } 1$

चैत्रवर्गनिवासाः अथोत्तरधरादिचंद्र

अ० उ० १३० ३ नवाक्षर पंचवर्ग प्रदेन

१ उत्तर में प्रथम मितनी
१३ ऐ ओ १ ओ १३. यवगों अ २ ३ ५

४३ स्वउग३ध३अं यवगा अर३

[illegible]

८५ ६५३५ ७९३३ उत्तराधरः पंचमद

न ६ थ ६ द ६ म ६ नः ३०
न १० म १० व १० भ १० प्रथम दूती य व न

पृष्ठ ७ वरुणेश्वराय
१८ लक्ष्मी विष्णुमाधवाय

यत् २०१७०० उत्तरोत्तराः
मार्ग ४९२९५९५ अकटयरा

श्री कृष्णाय नमः

$$\frac{128}{5(P)}$$

375462

२३५०

५ द्वितीयावस्थायाम्

माधु राणि

अध्याय २१
वेद अध्याय

1000

۱۰۰

कोष्ठ व क्रमांकाः		अथानि गितिनं व्यावर्तयकोष्ठा	
१	९	३०	सप्तमस्तुतिशुद्धि
२	८	४१	प्रयोगस्तुतिशुद्धि
३	७	३६	कथय ११ सुभाः
४	६	३८	म दा तथैत
५	५	२४	ग
६	४	३०	प
७	३	३८	क
८	२	३३	थ
९	१	२९	य
१०	०	२८	नो
११	९	३२	
१२	८	२९	
१३	७	२८	
१४	६	२९	
१५	५	३०	
१६	४		

१०३
 १०३
 १०३

१५४

~~80~~

128
5 (E)

128
5

~~उपहारिणि उपाय न विदुः न विदुः न विदुः न विदुः न विदुः~~

~~महर्षिः विदुः न विदुः न विदुः न विदुः न विदुः~~

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ - ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀਵਾਤੀ

~~Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side.~~

Handwritten text in a cursive script, likely a signature or a name, written across the page.

~~Handwritten text in Burmese script, likely a signature or name, crossed out with a horizontal line.~~

~~1. The Government of India~~

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

~~у р о з о ч н и з н а д у о м и о б о з н а~~

~~Handwritten text, likely a signature or name, written in a cursive script.~~

~~Handwritten text, possibly a signature or name, written upside down.~~

~~Handwritten text in Devanagari script, likely a signature or name, crossed out with a diagonal line.~~

Handwritten text on a torn piece of paper, likely a fragment of a letter or document, featuring cursive script.

~~12 5 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100~~

~~1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100~~

~~1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100~~

~~1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100~~

~~1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100~~